

СТАНОВИЩЕ

ЗА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД НА ЕЛЕНА ИГОРЕВНА МЕСНЯНКИНА НА ТЕМА: „СТИЛИСТИЧНА И СОЦИОКУЛТУРНА ТИПИЗАЦИЯ НА КАЛАМБУРА В РУСКАТА И БЪЛГАРСКАТА ПРЕСА”

Професионално направление: 2.1 – Филология - Славянски езици

(Стилистика на руския език)

Научен ръководител – доцент д-р Римма Спасова

I. Информация за докторанта

- Е. Меснянкина е завършила бакалавърска степен (1998 – 2002) по Руска филология, Факултет по Славянски филологии на Софийски Университет „Св. Климент Охридски” с преводаческа и педагогическа специализация.
- Продължава обучението си (2003 -2005) и завършва със защитена магистърска степен „Език. Култура. Превод” в Катедра по Руски език и литература на Софийски Университет „Св. Климент Охридски”.
- Специализирала е (2001) в Институт по Руски език „А.С.Пушкин” – гр. Москва.
- Работила е като сътрудник-преводач (2001) в списание „Bulgarian Diplomatic Review”.
- Била е ръководител на отдел „Връзки с Русия и страните от ОНД” (2003 – 2004) в Центъра за култура и изкуство, София.
- Работила е като хоноруван асистент по руски език (2009) в Нов Български Университет, Департамент чуждоезично обучение, програма „Славистика”.
- Участвала е в авторския колектив (2003 -2004) при създаването на двуезичен руско-немски речник „PONS Kompaktwörterbuch Russisch, Stuttgart, 2005.

II. Данни за докторантурата

1. Участие в научно-преподавателската дейност на Катедрата по руски език

- С отличен успех е издържала изпитите за кандидат-докторантски минимум.
- Ежегодно в качеството си на квестор е взимала участие в кандидатстудентските кампании в Софийски Университет „Св. Климент Охридски”.
- Изнесла е две лекции по стилистика на студенти от 4 курс (специалност „Руска филология”).
- В състава на координационния комитет е участвала в подготовката на провеждането на международната юбилейна научна конференция, организирана от Катедрата.
- Защитила е с отличие програмите на двата докторантски курса на проф. Камбуров и проф. Бондаренко.
- Професионалният опит на Е. Меснянкина се допълва и от работата и като член на научния колектив по проект/договор за конференция N 59/2011 във Факултетен проект на

тема: „Международна юбилейна конференция „Русистика: Язык. Культура. Перевод”, 2011.

Горепосочените данни са отразени в редовните отчети за 3-месечни периоди на докторантурата.

2. Научно-изследователска дейност

- Задълбочено е изследвала широк спектър от теоретични разработки по темата. Въз основа на направения литературен преглед на публикациите в областта на лингвостилистиката, културологията, социолингвистиката и психологията са набелязани целите и задачите на дисертационния труд. Е. Меснянкина навлиза убедително в същността на проблема, базирайки се на специализирани издания, което се доказва от аргументите, използвани в защита на тезата на автора.
- Самостоятелно е събрала и систематизирала значим по обем фактологичен материал. На базата на многоаспектния анализ на същността на каламбура авторът удачно установява експресивния и емоционално-оценъчен механизъм на създаването му в руския и българския език, при което съществен момент е отчитането на всички асоциативни значения на думите, непроизволно проявяващи се при неговото възприемане.
- Обработила, анализирала и класифицирала е емпиричния материал на базата на редица лексикографски източници. Изводите и дискусиата в дисертацията съответстват на набелязаните цели и задачи и на получените резултати. Авторът заслужава висока оценка за проявената творческа интерпретация на анализирания материал.

III. Данни за дисертационния труд

1. Оценка на структурата, обема и съдържанието на дисертационния труд

- Дисертационният труд на Е. Меснянкина е структуриран съобразно научните стандарти, които се изискват за такъв вид разработка. Състои се от увод, четири глави, заключение, използвана литература и приложения. Общият обем на дисертацията е 242 страници. Всяка глава завършва с изводи, в които кратко и в обобщен вид се излагат заключенията от анализа в съответната глава. Използваната литература съдържа повече от 150 заглавия от руски, български, полски и англоезични източници. По-голямата част са издадени след 2000 година.
- Анализът на личностно-ориентираната и социално-обществената насоченост на каламбура дава основание на Е. Меснянкина да докаже, че при неподготвено спонтанно възприемане на каламбура от читателя се актуализира асоциативният потенциал на всички думи, влизащи в неговото контекстуално обкръжение.
- Необходимо е също така да се подчертае и осъществения комплексен анализ на социалната оценъчност, стиловата норма и стилистичните функции на каламбура, разкриващ в публицистичния стил значима ориентация към разговорността, разкрепостеността и свободата на езиковата употреба. В изследването се установява, че

за осъществяването и реализацията на акта на социална комуникация журналистите въвеждат в публицистичния контекст рязко контрастиращи разностилови елементи, базирани на стимулацията на лингвокреативното мислене, което е илюстрирано чрез диаграмите в текста на дисертационния труд.

2. Актуалност на дисертационния труд

- Актуалността на предложения за обсъждане труд се определя от липсата на задълбочени изследвания на начините на образуване на каламбури като основен и въздействащ похват за привличане на читателското внимание в руската и българската преса.
- Осъществявайки анализ на лингвостилистичния и социокултурен потенциал на каламбура, авторът на дисертационния труд не само много удачно е избрала материала и тематичната насока на изследването, но и в съответствие с набелязаната цел и задачи е използвала съчетанието на такива методични подходи, като интертекстуален, структурно-семантичен, функционално-стилистичен и статистичен.

3. Приноси на дисертационния труд

- Научният принос на Дисертацията се изразява в новаторския комплексен подход при изучаването на каламбура в руския и българския език въз основа на интеграцията на различни науки (лингвистика, стилистика, психология, социология и културология), в резултат на което се експлицира дълбинния творчески потенциал на лексикални единици, участващи в създаването на каламбура, разкрива се националният манталитет на носителите на езика, а също така се обособяват положителните и отрицателните моменти в публицистичните дирения за експресивно въздействие на читателя.
- Практическото значение на изследването се изразява в разграничаването на различни типове каламбури, в тяхната систематизация и класификация, което позволява описването на схеми и модели за изграждане на каламбурно съчетание на думи и създаването им на лексикално, словообразователно, фразеологично, морфологично и синтактично ниво.

4. Оценка на научните и практическите резултати

- Като съществено достойнство на разработката следва да се разглежда и обособяването на най-продуктивните социокултурни типове за създаване на каламбури в руската и българската преса, чиито автори, преследвайки креативно-творческа цел, въздействат на читателя и го въвличат в процеса на комуникация в качеството му на равнопоставен събеседник. Въз основа на този анализ Е. Меснянкина създава и въвежда в дисертационния труд нови термини, като „каламбурна мистификация” и „каламбурен камуфлаж”, които отразяват събития, свързани с утвърждаването или разпадането на официално приетото мнение.
- Представените в дисертацията 4 приложения не само допълват изследването, но и са богат илюстративен материал, отразяващ културологичните, лингвопрагматичните и

социолингвистичните изменения в системата на руския и българския език в посттоталитарния период.

5. Публикувани резултати от изследването

- Е. Меснянкина е изнесла доклади, в които е представила резултатите от своите проучвания, на редица национални и международни научни конференции: в Софийски университет „Св. Климент Охридски”, Институт за чуждестранни студенти, Московската академия по славянски култури и в Ярославския университет.
- Участвала е като водещ автор и съавтор в шест научни публикации в български и чужди списания и сборници от форуми, заглавията на които са посочени в увода на дисертационния труд и в автореферата.

6. Заключение

- Дисертационният труд на Е. Меснянкина е ясен и логичен, формулировките на твърденията напълно съответстват на съвременното лингвистично учение. Функционалното разпределение на емпиричния материал осигурява точност на структурното изграждане, а съдържанието и оформлението на четирите глави свидетелстват за това, че авторът е високо ерудиран човек, притежаващ не само солидни фонове знания и по двата езика, но и значима лингвокултурна подготовка.
- В резултат на това считам, че представеният дисертационен труд на Елена Игоревна Меснянкина на тема: „Стилистична и социокултурна типизация на каламбура в руската и българската преса” по професионално направление: 2.1 – Филология - Славянски езици (Стилистика на руския език) е изпълнен на необходимото научно-теоретично ниво, актуален е по своята проблематика и методи на изследване, съдържателен е по научната обработка на включения материал и може да бъде препоръчан за публична защита за присъждане на образователната и научна степен „доктор” пред научно жури, утвърдено съгласно Заповед № РД 38-404 от 24. 06. 2015 г. на Ректора на Софийски Университет „Св. Климент Охридски” проф. Иван Илчев, дин.

21. 08. 2015 г.

Научен ръководител:

Доц. д-р Римма Спасова